

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3432/2022. (X. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.IV.10.094/2021/4. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Bajusz Krisztina Ilona ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Kúria Mfv.IV.10.094/2021/4. számú ítéletével szemben. Alkotmányjogi panaszában kérte a Kúria ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó – a perbeli felperes – az alperes jogelődjénél állt munkaviszonyban, munkáltatója azonban beolvadás útján, jogutódlással megszűnt. Az új munkáltató az indítványozót nem tudta a korábbi munkakörében foglalkoztatni, mert a munkakör már betöltött volt. A munkáltató felajánlott az indítványozó számára egy, a korábbi munkaköréhez igazodó munkakört, amely azonban az indítványozó szerint nem felelt meg a végzettségének, ezért az indítványozó a felajánlott munkakört elutasította. Az indítványozó állítása szerint ez egy kreált munkakör volt csupán, amivel a munkáltató kifejezetten a munkaviszonyának megszüntetését kívánta elérni. Miután az indítványozó nem fogadta el a számára felajánlott munkakört, a munkáltató a munkaviszonyt felmondással megszüntette. Az indítványozó a munkaviszony jogellenes megszüntetése miatt pert indított. A megismételt eljárásban első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék, valamint a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla jogellenesnek tartotta a munkaviszony megszüntetését. A jogerős ítélet ellen az alperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, melynek nyomán a Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a felperes (indítványozó) keresetét elutasította. A Kúria ítéletében megállapította, hogy az alperes nem járt el tisztességtelenül és rendeltetésellenesen, a munkáltatói felmondás világos, valós és okszerű volt.
- [3] Az indítványozó alkotmányjogi panasa szerint a kúriai ítélet az Alaptörvény XV. cikk (1), (2) és (5) bekezdését, illetve II. cikkét, XII. cikk (1) és (2) bekezdését, XVII. cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdését sérti.
- [4] Az alkotmányjogi panasz szerint az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt jogegyenlőség elvét, illetve (2) bekezdésében foglalt diszkrimináció-tilalmat, valamint (5) bekezdését sérti, hogy a Kúria „elmulasztotta figyelembe venni azt a tényt”, hogy az indítványozó a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 66. § (4)–(5) bekezdése szerint védett korban volt a felmondás idején. Szerinte a Kúria az ítéletében ezt meg sem említi, nem indokolja, hogy ezt miért hagyta figyelmen kívül, ellentétben az első-, illetve másodfokú bírósággal, melyek döntésükben a védett kor jogintézményére figyelemmel voltak. Sérelmezte, hogy „a Kúria döntése folytán nem részesült” e felmondási védelemben, s a Kúria ítéletéből nem derül ki, hogy miért nem vonatkozik rá a védett kor törvényi védelme. Nem látja ezért érvényesülni a törvény előtti egyenlőséget a Kúria döntésében, „így hátrányos helyzetbe került más, védett korban lévő munkavállalókkal szemben, mert rá ugyanúgy vonatkoznia kellene a jogszabályokban rögzített védett kor jogintézményének, mint ahogy az megilleti kortársait”. Az indítványozó szerint az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt diszkrimináció-tilalom sérült azáltal is, hogy az alperes az indítványozót „önkéntesen kizárta, de rajta kívül mindenki másnak, kívülállónak biztosította a jelentkezési; állásbetöltési lehetőséget”.
- [5] Az indítványozó az Alaptörvény II. cikke és XVII. cikk (1) bekezdése sérelmét állította, mert szerinte a Kúria döntése által „jogerőre emelkedett az az Alaptörvényellenes munkáltatói döntés, hogy az érintett megkérdezése nélkül próbálták megoldani a munkavállaló fél éve függő munkajogi helyzetét – ami egyébként a munkáltató mulasztásából eredt – ezzel korlátok közé szorítva a munkavállaló autonómiáját, saját sorsa feletti önrendelkezést, mintha nem lett volna belátási képessége birtokában; megsértve ezzel önrendelkezési jogát”.

- Az Alaptörvény II. cikkét sértette továbbá, hogy „volt munkatársai előtt [...] lejáratta, megszégyenítette” az indítványozót az alperes. Sérelmezte továbbá, hogy a Kúria döntésével „jogerőre emelkedett az a munkáltató által elkövetett nyilvánvaló alapjogsértés – együttműködési kötelezettség elmulasztása munkáltató és munkavállaló között – amit az Mt. 45. § (1) bekezdésében (kétoldalú megállapodás kötelezettsége a munkakörben, bérben) és az Mt. 58. §-ban szabályoz (munkaszerződés közös megegyezéssel történő módosításának előírása)”.
- [6] Az indítványozó szerint sérült az Alaptörvény XII. cikk (1) és (2) bekezdésben biztosított joga azáltal, hogy „az alperes nem tett eleget (valós) munkakör felajánlási kötelezettségének”.
- [7] A fentieken túlmenően az indítványozó állította, hogy „ügyében nem pártatlanul és nem tisztességesen járt el a Kúria, ezzel sérült a tisztességes bírói eljáráshoz való joga”. 14 pontban sorolta fel, hogy „mérlegelési jogkörében eljárva a Kúria egyoldalúan a munkáltató javára ítélt [...] a munkavállaló ellenében”. Az indítványozó szerint az ő érveit a Kúria „nem mérlegelte; nem adott számot ítéletében arról, hogy miért hagyta figyelmen kívül indokait, illetve miért fogadta el lényegében kritika nélkül az alperes álláspontját”. Úgy vélte, hogy „a Kúria a bizonyítékok felülmérlegelésével anélkül jutott a jogerős ítélettől eltérő jogi álláspontra, hogy sem iratellenességet, sem pedig kirívóan okszerűtlen, vagy logikátlan bizonyítékmérlegelést nem állapított meg, vagyis jogszerűtlenül törte át a jogerőt”. Sérelmezte ennek kapcsán, hogy a Kúria döntésének indokolása mindössze másfél oldal, s összesen e másfél oldalban fejt ki álláspontját a pereszes indítványozó részére öt évnyi peres iratanyagot, s a Kúria döntésétől eltérő első- és másodfokú ítéleteket követően. Szerinte az indokolás nem csak túlságosan rövid, de alig tartalmaz jogszabályi hivatkozást, amellyel megalapozná a döntését. Mindez az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírói eljárás alkotmányos követelményrendszerén belül az indokolt döntéshez való jog sérelmét okozta az indítványozó számára.
- [8] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes bírói eljáráshoz való jog sérelmét állította továbbá azért, mert szerinte a Kúria megsértette a rá vonatkozó tájékoztatási kötelezettséget, mivel ítéletében a Kúria nem tájékoztatta őt, mint „pereszes felet a Pp. 84. §-ban biztosított költségkedvezményeiről, részletfizetési lehetőségekről legalább annyiban, hogy utalhatott volna erre a lehetőségre, különösen úgy hogy a pereszes a munkavállaló nyugdíjas magánszemély lett”. Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését sértette a Kúria azzal is, hogy „nem a megfelelő jogszabályhely alkalmazása alapján ítélte meg az előtte fekvő ügyet és ezáltal lényeges eljárási hibát vétett”. Állította, hogy a Kúria által hivatkozott Pp. 275. § (4) bekezdése alapján eljárva a Kúriának egy új, a jogszabályoknak megfelelő határozatot kell hoznia, azonban az indítványozó szerint nem történt olyan jogszabálysértés az első-, és a másodfokú bíróság részéről, ami ezt indokolta volna.
- [9] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe foglalt jogorvoslathoz való jogát sérti, hogy számára a Kúria döntésével szemben nincs jogorvoslati lehetőség biztosítva. Az indítványozó kifejtette, hogy az alperes/munkáltató a per során háromszor fellebbezett (elsőfokú, megismételt elsőfokú, másodfokú ítélet ellen) és ő terjesztette elő a felülvizsgálati kérelmet is, míg az öt éve tartó eljárásban az indítványozó „szinte mindvégig csak ellenkérelmeket adott be, amelyekben cáfolta a munkáltatója által kitalált állításokat”.
- [10] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [11] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett kúriai ítélettel zárult ügyben felperes volt, számára hátrányos döntés született, s a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A magánszemély kérelmező ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [12] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben előterjesztett panaszában (a Kúria ítéletét az indítványozó jogi képviselője

2022. január 24-én vette kézhez, az alkotmányjogi panaszt 2022. március 12-én nyújtotta be) a bírósági eljárást befejező, rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítéletet támadta.

- [13] Az Abtv. 52. §-a kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pont]: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség” [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]]. Az indítvány e követelménynek az Alaptörvény II. cikke, XII. cikk (1)–(2) bekezdése, XV. cikk (1)–(2) és (5) bekezdése, XVII. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában nem tesz eleget. Az indítvány nem tartalmazott megfelelő indokolással ellátott kérelmet arra vonatkozóan, hogy a Kúria ítélete miért okozza az Alaptörvény megjelölt cikkeinek a sérelmét. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában mindenekelőtt az alperes munkáltató intézkedései miatt állította ezeknek az alaptörvényi rendelkezéseknek a sérelmét, a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét azonban nem indokolta. Az Alaptörvény II. cikkébe ütközőnek tartotta az indítványozó az önrendelkezési jogát sértő, illetve az őt megszégyenítő munkavállalói döntést. Az Alaptörvény XII. cikk (1) és (2) bekezdésben biztosított jogába ütközőnek vélte, hogy a munkáltató „nem tett eleget (valós) munkakör felajánlási kötelezettségének”. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt jogegyenlőség elvét, illetve (2) bekezdésébe foglalt diszkrimináció-tilalmat, valamint (5) bekezdését sértőnek vélte, hogy nem részesült az Mt. 66. § (4)–(5) bekezdése szerinti felmondási védelemben. A Kúria ítéletében az Mt. 66. § (5) bekezdése szerinti munkáltatói kötelezettség teljesítését a perben bizonyítottnak tartotta, s ennek kapcsán okszerűtlennek ítélte az eljáró bíróságok döntését a felmondás jogellenességét illetően. Az alkotmányjogi panasz alapján nem állapítható meg, hogy a Kúria döntése ezáltal miért ütközne a jogegyenlőség elvébe, az indítványozó milyen alapvető jogát érintően járna a diszkrimináció-tilalom sérelmével, illetve valósítaná meg az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdésébe foglalt állami kötelezettség kapcsán az indítványozó Alaptörvényben foglalt valamely jogának sérelmét. Az indítványozó magának az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének a sérelmét is a munkáltatói „állásbetöltési” döntések kapcsán állította. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XVII. cikk (1) bekezdésének sérelmére a megkérdésezése nélküli munkáltatói döntéseket, az együttműködési kötelezettség elmulasztását érintően hivatkozott. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésére hivatkozó kérelmében sem fejtette ki, hogy a többszöri jogorvoslat után a felülvizsgálati eljárásban hozott ítélet kapcsán miként sérült a jogorvoslathoz való joga.
- [14] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [15] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a kúriai ítéletet az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes eljáráshoz való jogába ütközőnek tartotta, sérelmezve azt, hogy a Kúria „egyoldalúan a munkáltató javára ítélt”, „a bizonyítékok felülmérlegelésével” jutott a jogerős ítélettől eltérő álláspontra. Kifogásolta továbbá a kúriai ítélet rövidségét, hiányolta a kúriai ítéletben a jogszabályi hivatkozásokat, valamint a „költségkedvezményekről, részletfizetési lehetőségekről” való tájékoztatást, végül pedig eljárási hibára hivatkozott azért, mert a Kúria az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésével és a másodfokú ítélet megváltoztatásával új határozatot hozott. Tartalma szerint mindezt figyelembe véve az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz valójában a Kúria döntésének felülbírlatára irányult. Az Alkotmánybíróság jogköre az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja és az Abtv. 27. §-a értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet.
- [16] A bírósági döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott [3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]]. Következetes gyakorlata értelmében az Alkotmánybíróság a bírói döntés iránya, illetve a bírósági eljárás felülbírlatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel. Ebből következően az Alkotmánybíróság a bírósági döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felülbírlatára nem rendelkezik hatáskörrel [3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]; 3448/2021. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [12]]. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére [lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]]. Az indítvány a Kúria

eljárásával összefüggésben nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségűként értékelhető kérdést, illetve olyat, amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem állapítható meg, hogy a támadott kúriai ítélettel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.

- [17] 3. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában írt feltételeknek, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2022. október 4.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/834/2022.

• • •